

Per l'octubre i pel maig, a Ripoll, que és un bon centre de comunicacions, hom veu passar molts ramats que se'n van a la tardor per a tornar a pujar més enllà, ben entrada la primavera. Molts d'aquests ramats passen per la Plana de Vic, però pocs volen restar en la Plana pròpiament dita, que és una comarca bastant freda, bon xic humida i no massa rica d'herbatges. Alguns es queden vers els seus límits, per les zones inferiors del Montseny, i altres resten en les muntanyes calisses de Castellsir o bé preferixen les pastures abundants de les terres baix montsenyiques, en la divisió del Vallès i la Plana. Altres s'en van cap a l'extrem del Vallès Oriental o a la Serra de Llevant, i altres també hivernegen per les muntanyes de Ponent, cap a Sant Llorenç del Munt i demés prolongacions.

Per traslladar-se d'un lloc a l'altre, utilitzen quasi sempre camins ramaders pels quals ningú no pot privar-los de transitar, com succeeix a vegades en aquells que no són de dret comunal. Molts d'aquests camins, d'importància secundària per son trajecte curt, han perdut quasi les prerrogatives que tenien, oblidats enmig de tants altres com actualment n'existeixen. Al Vallès mateix tenim alguns camins amb dret a passar-hi ramats, que pocs saben que hi siguin, justament per la seva relativa insignificància.

Però, a més hi ha altres camins ramaders que tenen el caràcter de via directa per al bestiar transhumant. Hom n'assenyala un que, venint de Berga, Gironella, Prats de Lluçanès i Olost, baixa cap a la Plana de Vic i altre que, passant per Muntanyola, Ferrerons, Castellsol i Caldes de Montbui, va cap a les muntanyes de Sant Llorenç (1). En algunes comarques els anomenen «carrerades»; de totes maneres, molts han perdut el seu caràcter enmig del trànsit general.

Però, amb tot, dintre el nostre Vallès no són pas molt utilitzats camins especials per la circulació de ramats. Per la seva condició característica de les valls allargassades amb les rieres que les solquen longitudinalment, els mateixos cursos d'aigua són excel·lents caminals, prou amples i amb vegetació, quasi sempre, per al manteniment del bestiar durant el trajecte. Unicament, quan la ruta a seguir és transversal, aquestes rieres són inútils i s'utilitzen els vells camins rals, perfectament adaptables a aquestes necessitats. Sobre tot en els darrers anys, amb la intensificació de la tracció mecànica, i per tal d'evitar perills d'atropells de bestiar, han estat revaloritzats els antics castells medievals. El que per Llinàs, Cardedeu i Granollers va a Sabadell, per exemple, és molt utilitzat per al trànsit del bestiar, com ho és igualment l'antic camí de Caldes i a trossos el camí ral que de Barcelona per Granollers, el Figaró i Balenyà, menava a les terres altes.

---

(1) «La Plana de Vic», Gonçal de Reparaz (fill), pàg. 203. Edit. Barcino. Barcelona, 1928